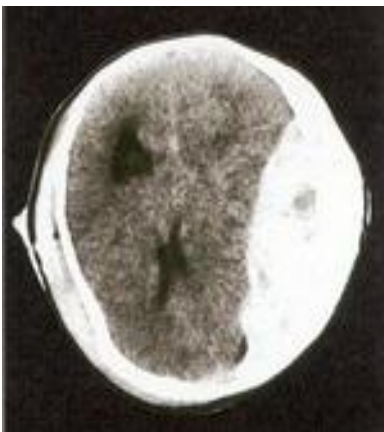

דף מושגים – המח בלחץ

פורמן מגנום – נקב העורף (Foramen Magnum) הוא חור גדול בעצם העורף דרכו עובר חוט השדרה.

CSF – הנוזל המוחי-שדרתי הינו נוזל גופי, שנמצא בחלל התת-עכבישי בין הגולגולת לבין קליפת המוח (בין שני קרומי מוח, הקרום העכבישי והקרום העדין). הנוזל נמצא גם בחדרי המוח ובעלת חוט השדרה. הנוזל מיוצר על ידי מקלעת הדמים שנוצרת בחדרי המוח. משם הוא עובר בכל החדרים ויוצא מהפתחים הצדדים ומשם למטה דרך תעלת חוט השדרה. בסוף המסע, הנוזל חוזר לזרם הדם דרך מערכת הלימפה.

כחצי ליטר נוזל CSF מיוצר ועובר מחזור ביום. בבת אחת, המוח יכול להכיל רק כ-150 מ"ל של נוזל.

לחץ תוך גולגולתי מוגבר - לחץ הנוצר בתוך הגולגולת (לת"ג) על ידי המדורים המרכיבים את תוכנה: המוח, כלי הדם ונוזל השדרה (CSF), והוא שווה ללחץ של נוזל השדרה הניתן למדידה בדיקור מותני. ערכו התקין הוא כ-8 מ"מ כספית, או 110 מ"מ מים (80-180 מ"מ מים). ערך זה דינמי ותלוי בגורמים, כגון תנוחת הגוף והראש, פעילות הלב והנשימה, מאמץ, לחץ בוורידים וגירויי כאב.

הרניאציה – דחיקת תוכן רקמת מוח ממדור אחד בגולגולת שבו הלחץ גבוה יותר למדור אחר שבו הלחץ נמוך יותר, דרך פתחים צרים במעטפות המוח או בבסיס הגולגולת, תוך כדי העלאת הלחץ וגרימת נזק לאזורי מוח חיוניים.

רפלקסקושינג – תגובה פיזיולוגית של מערכת העצבים לעלייה בלחץ התוך גולגולתי, הכוללת את הטריאדה על שם קושינג: עלייה בלחץ הדם, האטה בקצב הלב ושינויים בקצב הנשימה. הרפלקס מופיע בדרך כלל בשלבים מאוחרים של חבלת ראש קשה ועשוי להעיד על תהליך הרניאציה של המוח.

אנאיזוקוריה – אי שוויון גודל האישונים. קיים באופן נורמלי ב 3% מהאוכלוסייה, אך מאפיין את מצבי החירום השונים במח (לחץ על המוחות)

4	ספונטנית	פקיחת עיניים
3	להוראה	
2	לסאב	
1	אין	
5	מתמצא	דיבור
4	מבלבל	
3	משמע מלים	
2	משמע קולות	
1	אין	
6	ממלא פקודות	תנועה
5	ממקם כאב	
4	נסוג (לכאב)	
3	מכופף (לכאב)	
2	מישר (לכאב)	
1	אין	

סולם גלאזגו Glasgow coma scale – הוא מדד למצב הכרה בנפגע ראש המתבסס על שלושה מדדים: פתיחת עיניים, הנעת גפיים ותגובה לדיבור. הציון המינימלי הוא 3 והמקסימלי הוא 15.